

ским странам американской военной помощи – программу «Взаимного обеспечения безопасности» [6, с. 74].

Расширение и укрепление влияния США в Европе было одним из основных мотивов Дж. Маршалла: «Мы можем сделать вывод, что трудности и риск, связанные с программой помощи Европе, слишком большие, а потому не следует принимать никаких мер. Но тогда, по моему мнению, следует ожидать, что вся Западная Европа попадет в ту же сферу влияния, что и страны Восточной Европы. А это, в свою очередь, приведет к тому, что Средний Восток и весь Средиземноморский бассейн будет ожидать та же участь. Европейский континент перешел бы под контроль порядка, открыто враждебного нашему образу жизни и форме правления» [3, с. 19].

В долгосрочной перспективе, цели Плана Маршалла сводились к достижению победы в «Холодной войне» с СССР и завоеванию мирового политического и экономического лидерства.

Список использованной литературы

1. История США [Текст] / отв. ред. Севостьянов Г.Н., в 4 томах. – Т. 4: История США 1945-1980. – М.: Наука, 1987. – 744 с.
2. Presidential Documents Archive [Online source]. – Access mode: www.presidency.ucsb.edu. – Screen name.
3. Дмитриев Б. США: политики, генералы, дипломаты [Текст] / Б.Дмитриев. – М.: Издательство Института международных отношений, 1971. – 350 с.
4. Дмитриев Б. Пентагон и внешняя политика США [Текст] / Б.Дмитриев. – М.: Издательство Института международных отношений, 1961. – 232 с.
5. Трофименко Г.А. США: политика, война, идеология [Текст] / Г.А.Трофименко. – М.: Мысль, 1976. – 361 с.
6. Price H.B. The Marshall Plan and its Meaning [Text] / H.B. Price. – Governmental Affairs Institute, 1955. – 106 p.

Г. В. Макаревич

студ. IV курсу

спеціальність «Облік і аудит»

Науковий керівник: ст. викл. С. В. Багдіяк

ХАРАКТЕРИСТИКА ДЕРИВАТИВІВ: ОСНОВНІ ВІДМІННОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ДЕРИВАТИВІВ ВІД ЗАРУБІЖНИХ

Деривативом є стандартний документ, що засвідчує право та/або зобов'язання придбати або продати базовий актив на визначених ним умовах у майбутньому. До них відносять форвардний контракт, ф'ючерсний контракт та опціон [1, ст. 1].

Деривативи в розвинутих країнах світу користуються великим попитом. Це пов'язано зі зростанням фінансових ризиків на фоні нестійкості цін, коливання валютних курсів, зміни процентних ставок. В свою чергу саме деривативи виконують функцію страхування учасників економічних відносин через операції хеджування. Але не дивлячись на це в Україні похідні фінансові інструменти не користуються великим попитом та мають великі відмінності в порівнянні з деривативами зарубіжних країн.

Найважливішою характеристикою деривативу є, так званий, базисний актив, тобто матеріальний або віртуальний об'єкт, з приводу якого укладається строковий контракт. У світовій практиці використовуються різні базисні активи, від біржових товарів до економічних або погодних умов. Суттєвою особливістю українських деривативів є обмеження стосовно кількості базисних активів. Існують лише три види базисних активів: цінні папери, товари або кошти. Відповідно до базисних активів виділяються три види деривативів: фондові, товарні та валютні. Однак в Україні існують й інші базисні активи, але тільки за певних умов. Наприклад, курсові індекси (показники) можуть бути базисним активом опціонів або ф'ючерсів тільки в разі надання цим індексам офіційного статусу згідно з нормативними актами Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку і тільки на умовах регулярної публікації таких курсових індексів (показників) в періодичних виданнях України протягом року. У той же час, індексні деривативи не виділені в окрему категорію, хоча за ступенем поширеності в світі – це провідні деривативи. Також є обмеження по базисним активам ф'ючерсів. Ними можуть бути тільки товарні ресурси і кошти (валюта) [1, ст. 1]. В силу обмеження деривативів за базисними активами, кількість модифікацій їх, які застосовуються в Україні значно менше, ніж за кордоном.

Однією з головних особливостей обігу деривативів в Україні, на відміну від світової практики, є повна відсутність непокритих деривативів. У світовій практиці можливе існування як покритих деривативів, тобто таких цінних паперів, на які у сторони, відповідальної за контрактом є в наявності базисний актив, так і непокритих. В Україні існує заборона на обіг непокритих, тобто незабезпечених ніяким активом, деривативів. Обмеження не розповсюджуються тільки на форвардні та ф'ючерсні контракти.

Наступною відмінністю, що вирізняє національні деривативи від зарубіжних являється обмеженість емітентів, які мають право на випуск деривативів. Емітентами опціонів можуть бути тільки юри-

дичні особи – торговці цінними паперами, які є членами фондових бірж чи торгово-інформаційних систем (далі – ТІС). Стосовно обмежень випуску ф'ючерсів, їх може створити фондова (товарна) біржа або ТІС, клиринго-розрахункова палата або розрахунково-клиринговий банк, з якими біржа (ТІС) уклала відповідний договір [2].

Відомо, що в зарубіжних країнах деривативи можуть бути як виключно позабіржовим (наприклад, форвардні контракти) так і біржовим товаром. Торгівля ф'ючерсами і опціонами в Україні може здійснюватися тільки на біржах або в торгово-інформаційних системах, тобто деривативи є виключно біржовим товаром. Основним недоліком біржового ринку є великі комісійні витрати, мінімальна ставка яких фіксована. Комісійні витрати часто перевищують граничні витрати по проведенню торговельних операцій, в той час як брокерські фірми, що не є членами біржі, не встановлюють обмежень на комісійні. Позабіржові ринки вирізняються нефіксованим часом торгів, низькою вартістю надання послуг, анонімністю котирування і широким спектром торговельних інструментів [3, с. 211].

Отже, українські деривативи відрізняються майже за усіма параметрами від класичних зарубіжних деривативів: (1) обмеженість в обсязі базового активу; (2) обмеженість емітентів, які мають право на випуск деривативів; (3) повна відсутність непокритих деривативів; (4) обмеженість місця їх обігу.

На відміну від світового досвіду, недосконала законодавча база України стала перепоною розвитку та удосконалення обігу деривативів в країні. До сьогодні не прийнято жодного чинного нормативного акту, який би чітко регламентував операції з деривативами. Був розроблений та представлений законопроект «Про похідні цінні папери (деривативи)», який в подальшому не був прийнятий. Тільки реформування нормативно-правової бази позбавить українські деривативи обмежень та сприятиме підвищенню попиту на них з боку інвесторів.

Список використаної літератури

1. Положення про вимоги до стандартної (типової) форми деривативів [Електронний ресурс]: Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 19.04.1999 № 632. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/632-99-п>. – Назва з екрана.
2. Квактун О.О. Особливості участі України на світовому ринку деривативів [Електронний ресурс] / О.О. Квактун // Економічний простір. – 2014. – № 83. – С. 16-24. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/есpros_2014_83_4. – Назва з екрана.
3. Базилевич В.Д. Фондовий ринок [Текст]: Підручник / В.Д. Базилевич. – К.: Знання, 2015. – 621 с.